

ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح های جامع شهری (نمونه موردی: طرح جامع شهر مراغه)

ملیحه میرزابکی*

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه فردوسی مشهد،
m.mirzabaki@yahoo.com

چکیده

امروزه ارزیابی های زیست محیطی به طور فزاینده ای به عنوان بخشی از فعالیت های توسعه بکار گرفته می شوند. انجام ارزیابی زیست محیطی طرح های شهری یکی از راه های قابل قبول برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار بوده و می توان براساس آن آثار بالقوه محیط زیستی که در اثر اجرای طرح ها پدیدار می شود را شناسایی کرده و با گزینه های مختلف اقدام به حل آن ها نمود. از این رو با توجه به اهمیت این امر، روش ها و تکنیک های مختلفی ایجاد شده است. در این میان ارزیابی زیست محیطی استراتژیکی، یک فرایند و رویکرد سیستماتیک و نوین است که شناسایی، پیش بینی و ارزیابی اثرات و پیامدهای زیست محیطی را در عالی ترین سطوح تصمیم گیری مد نظر قرار می دهد. این مقاله با هدف ارزیابی زیست محیطی کاربری اراضی پیشنهادی طرح جامع شهر مراغه تهیه شده و با به کارگیری روش های ارزیابی توسعه و انتخاب معیارهای متناسب با آن به ارزیابی زیست محیطی استراتژیکی پیشنهادات طرح در زمینه کاربری اراضی به عنوان یکی از محورهای اساسی شهرسازی پرداخته است. در این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع از روش مقایسه ای- تحلیلی استفاده شد و برای ارزیابی پیشنهادات کاربری اراضی طرح، یک ساختار سلسله مراتبی از شاخص ها و زیرشاخص ها تهیه و سپس بر اساس روش دلفی و با بهره گیری از نظرات متخصصین حوزه شهرسازی، وزن و اهمیت نهایی زیرشاخص ها تعیین و در نهایت با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی، میزان تطابق طرح با این معیارها بدست آمد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که در بین شاخص های مذکور بیشترین میزان توجه به پایداری کاربری اراضی مربوط به شاخص زیست محیطی است و شاخص های کالبدی- فضایی و اجتماعی- اقتصادی در رتبه های بعدی قرار دارند و در نهایت امتیاز نهایی طرح برابر با 72/34 درصد، محاسبه شد که حاکی از توجه مناسب طرح به اهداف توسعه پایدار دارد.

واژه های کلیدی: ارزیابی اثرات زیست محیطی (EIA)، ارزیابی زیست محیطی استراتژیکی (SEA)، طرح جامع شهری، توسعه پایدار، شهر مراغه.